

Spis treści

Wstęp	9
I. Podstawy dydaktyki	13
1. Znaczenie i zakres pojęcia dydaktyki	13
2. Dydaktyka ogólna i dydaktyki szczegółowe	15
3. Przedmiot i funkcje dydaktyki	17
4. Podstawowe pojęcia dydaktyczne	20
5. Tendencje w dydaktyce współczesnej	25
6. Metody badań dydaktycznych	27
A. Proces badania naukowego	27
B. Metody badań dydaktycznych	30
C. Techniki badań dydaktycznych	35
D. Metody jakościowe w badaniach dydaktycznych	38
II. Wartości i cele kształcenia ogólnego	41
1. Wartości i ich związki z celami kształcenia ogólnego	41
1.1. Rola wartości w teorii i praktyce kształcenia	41
1.2. Wartości jako przedmiot badań aksjologii	45
1.3. Pojęcie wartości	49
1.4. Rodzaje i hierarchiczność wartości	52
1.5. Związek wartości z celami kształcenia	61
2. Cele kształcenia ogólnego	63
2.1. Funkcje i istota celów kształcenia	63
2.2. Źródła i podstawy celów kształcenia ogólnego	68
2.3. Podstawy pedagogiczne i koncepcje celów kształcenia ogólnego	75
2.4. Taksonomiczne ujęcia celów kształcenia ogólnego	85
2.5. Uszczegóławianie celów kształcenia	104
2.6. Znaczenie świadomości celów kształcenia w procesie edukacji	111
III. Treści kształcenia ogólnego	117
1. Program i treści kształcenia	117
2. Funkcje, modele, ujęcia i rodzaje programów kształcenia	125
3. Interdyscyplinarne podstawy programów kształcenia	137
4. Kryteria i teorie doboru treści do programów kształcenia	158
5. Autorskie programy kształcenia	165
6. Kanon kształcenia ogólnego	172
IV. Proces kształcenia ogólnego	179
1. Podstawy filozoficzne i psychologiczne procesu kształcenia	179
2. Proces kształcenia jako zintegrowany proces nauczania i uczenia się	183
3. Ogniwa procesu kształcenia	191
A. Uświadomienie uczniom celów i zadań kształcenia	191
B. Poznanie nowych faktów	192
C. Nabywanie nowych pojęć	194
D. Poznanie prawidłowości i systematyzowanie wiedzy	195
E. Przechodzenie od teorii do praktyki	196
F. Wykonywanie zadań praktyczno-wytwórczych	197
G. Sprawdzanie i ocena osiągnięć	198
4. Integracja procesów nauczania i wychowania	200

V. Kształcenie wielostronne	201
1. Przesłanki fizjologiczne i psychologiczne	201
2. Podstawy teorii kształcenia wielostronnego	202
3. Podawanie i przyswajanie wiedzy	205
4. Działalność odkrywczą w szkole	207
5. Ekspozowanie i przeżywanie wartości	208
6. Organizowanie i realizowanie działania praktycznego	210
VI. Proces samokształcenia	213
1. Pojęcie samokształcenia	213
2. Cele samokształcenia	215
3. Wdrażanie do samokształcenia	216
VII. Zasady kształcenia	223
1. Pojęcie, geneza i klasyfikacja zasad kształcenia	223
2. Charakterystyka zasad kształcenia	227
3. Przegląd zasad kształcenia wybranych autorów	238
4. Realizacja zasad w procesie kształcenia	241
VIII. Metody kształcenia	243
1. Wprowadzenie	243
2. Pojęcie i rozwój metod nauczania	244
3. Różne aspekty nauczania	246
4. Podział metod nauczania	248
5. Metody podające	253
6. Metody problemowe	261
A. Burza mózgów	267
B. Metoda sytuacyjna	268
C. Metoda inscenizacji	269
D. Metoda symulacyjna	270
7. Metody eksponujące	275
8. Metody praktyczne	280
9. Nauczanie programowane	283
10. Funkcje metod nauczania	291
11. Kryteria doboru metod nauczania	294
12. Metody uczenia się	294
A. Metody recepcyjne	295
B. Metody heurystyczne, badawcze	301
C. Metody ekspresyjne	307
D. Metody ćwiczebne	309
IX. Formy organizacyjne kształcenia	311
1. Formy organizacji kształcenia	311
2. System klasowo-lekcyjny	312
3. Lekcja jako podstawowa forma kształcenia	314
4. Struktura lekcji	316
5. Typy lekcji i ich charakterystyka	319
6. Rodzaje toków lekcyjnych	321
A. Tok lekcji podającej	321
B. Tok lekcji problemowej	323
C. Tok lekcji ćwiczeniowej	326
D. Tok lekcji eksponującej	327

7. Zajęcia w klasach łączonych	328
8. Formy organizacyjne pracy uczniów	329
A. Praca jednostkowa	330
B. Praca zbiorowa	331
C. Praca grupowa	331
9. Nauka domowa uczniów	334
10. Dydaktyczne zajęcia pozalekcyjne	345
11. Wycieczki szkolne	347
X. Środki dydaktyczne w kształceniu ogólnym	351
1. Pojęcie środków dydaktycznych	351
2. Funkcje środków dydaktycznych	355
3. Klasyfikacja środków dydaktycznych	358
4. Środki wzrokowe	360
A. Proste środki wzrokowe	360
B. Złożone środki wzrokowe	361
5. Środki słuchowe	362
6. Środki wzrokowo-słuchowe (audiowizualne)	364
7. Środki dydaktyczne w procesie kształcenia	370
XI. Planowanie i organizacja pracy dydaktycznej	373
1. Pojęcie planowania i organizacji	373
2. Rodzaje planów nauczycielskich	374
3. Przygotowanie rzeczowe i metodyczne do lekcji	380
4. Kontrola wykonania planu	382
XII. Niepowodzenia w nauce szkolnej	383
1. Pojęcie niepowodzeń szkolnych	383
2. Rodzaje niepowodzeń w nauce szkolnej i ich skutki	386
3. Przyczyny niepowodzeń w nauce szkolnej	389
4. Przewycięzanie niepowodzeń w nauce	396
XIII. Sprawdzanie i ocenianie wyników procesu kształcenia	401
1. Istota i funkcje sprawdzania	401
2. Formy sprawdzania	405
3. Metody sprawdzania	409
4. Testy osiągnięć szkolnych	414
5. Jakościowe badania wyników kształcenia	420
6. Ocena w procesie kształcenia	422
7. Nowy system oceniania	428
A. Ocenianie wewnątrzszkolne	429
B. Ocenianie zewnętrzne	431
XIV. Problemy dydaktyki kształcenia ogólnego	433
1. Innowacje dydaktyczne a unowocześnianie procesu kształcenia	433
2. Praca z uczniem zdolnym	436
3. Podmiotowość w edukacji	445
4. Kształtowanie zdolności twórczych w procesie kształcenia	449
5. Uczenie się w świetle raportów edukacyjnych	455
Bibliografia	459